

ODLUKE STRANIH SUDOVA

JEDAN PROPUST U PLAĆANJU VOZARINE DAJE PRAVO BRODARU NA RASKID BRODARSKOG UGOVORA NA VRIJEME I NAKNADU ŠTETE

THE HIGH COURT OF JUSTICE

QUEEN'S BENCH DIVISION

COMMERCIAL COURT

Sudac: Flaux

Kuwait Rocks Co ("Naručitelj")

v.

AMN Bulkcarriers ("Brodar")

The "Astra", travanj, 2013.

Izvor presude: www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Comm/2013/865.html

Naručitelj broda je propustio platiti dospjelu vozarinu sukladno uvjetima brodarskog ugovora na vrijeme. Brodar je raskinuo ugovor i zahtijeva naknadu štete u iznosu budućih vozarina za preostali period ugovora. U arbitražnom sporu arbitri su odlučili da uslijed samo jednog neplaćanja vozarine brodar ne bi trebao imati navedena prava sukladno engleskom pravu, ali budući da se radilo o više takvih neispunjenja obveze od strane naručitelja, brodar je po toj osnovi ovlašten zahtijevati naknadu štete. U svojoj odluci po žalbi na arbitražni pravorijek sudac se suglasio s arbitrima, ali je ipak zaključio da i samo jedno neplaćanje vozarine daje pravo brodaru na raskid ugovora i naknadu štete. Ovakva odluka predstavlja novinu u engleskom pravu, tim više ako je potvrde sudovi na višim instancama po žalbi.

Presuda suca Flaux-a engleskog trgovačkog suda u ovom predmetu izazvala je značajnu pozornost među pomorskim pravnicima kako Engleske tako i u svijetu. Presuda je donesena po žalbi na arbitražnu odluku od 11. travnja 2013. godine u sporu između Naručitelja broda "Astra" i Brodara temeljem brodarskog ugovora na vrijeme od pet godina zaključenog 6. listopada, 2008. godine u formi NYPE 1946 ("Ugovor").

No, prije samog prikaza ove presude valjalo bi obratiti pozornost na neke pravne institute engleskoga prava koji se javljaju u presudi, a pojašnjenje kojih bi trebalo pomoći razumijevanju same presude i ovog prikaza.

"*Breach of condition*" je takvo neispunjenje ugovorne obveze temeljem kojega vjerovnik ima pravo na raskid ugovora i naknadu štete bez obzira na ozbiljnost neispunjenja ("**Prekršaj**").

“*Repudiatory breach*” je neispunjenje takve ugovorne obveze koje samo po sebi ne ovlašćuje vjerovnika na raskid ugovora, ali kada više neispunjenja takve obveze ili više obveza ukazuju da dužnik nema namjeru ispuniti ugovor sukladno njegovim uvjetima, vjerovnik stječe pravo na raskid ugovora i naknadu štete (“**Prekršajno postupanje**”).

- **Spor**

Sukladno članku 5. Ugovora, Naručitelj je bio dužan plaćati vozarinu unaprijed, mjesečno, a u slučaju neplaćanja ili neurednog plaćanja Brodar je imao pravo povući brod iz Ugovora. U slučaju da Naručitelj ne plati vozarinu o dospjeću, Brodar je trebao dozvoliti mu dva dodatna radna dana kako bi ovaj ispunio svoju obvezu.

Nedugo nakon zaključenja Ugovora tržište brodske prostora se počelo pogoršavati i Naručitelj više nije bio u mogućnosti iskorištavati brod s dobitkom pa su mu gubitci narasli do te mjere da je od Brodara tražio smanjenje ugovorene vozarine, a u suprotnom će biti primoran pokrenuti postupak likvidacije.

U srpnju 2009. godine Brodar je pristao na smanjenje vozarine te su ugovorne strane zaključile izmjene i dopune Ugovora kojima su utanačili niže vozarine, ali i unijeli odredbu prema kojoj će Naručitelj u slučaju da ne ispuni bilo koju svoju ugovornu obvezu naknaditi Brodaru štetu koja bude nastala uslijed gubitka buduće vozarine.

Usprkos smanjenom iznosu vozarine, Naručitelj je propustio platiti vozarinu za kolovoz 2010. godine, te je Brodar preuzeo brod i raskinuo Ugovor. Brodar je ujedno podnio zahtjev za naknadu štete u iznosu budućih vozarina za preostali period trajanja Ugovora, a uslijed Naručiteljeva Prekršaja, odnosno/alternativno uslijed Prekršajnog postupanja.

- **Arbitraža**

Naručitelj nije prihvatio argumente Brodara te je protiv njega pokrenuo arbitražni spor.

Arbitri su smatrali da bi, komercijalno gledano, neplaćanje jedne dospjele vozarine trebalo predstavljati Prekršaj, ali da to ipak ne bi bilo u suglasnosti s engleskim pravom. S druge pak strane, dugotrajno Prekršajno postupanje Naručitelja ukazivalo je na zaključak da Naručitelj više nema namjeru pridržavati se Ugovora te da Brodar nije imao izbora nego raskinuti Ugovor i zahtijevati naknadu štete.

- **Sud**

Iako načelno vrlo teško, Naručitelj je dobio mogućnost žalbe sudu na arbitražni pravorijek. Predmet njegove žalbe je bilo pravno pitanje: da li se njegovo postupanje uslijed kojega se Brodaru nije umanjila bitna svrha iz Ugovora može smatrati kao Prekršajno postupanje?

Sudac Flaux se složio s odlukom arbitara, tj. da je Naručitelj jasno pokazao svojim postupanjem namjeru da ne ispunjava svoje ugovorne obveze na način koji bi omogućio Brodaru da postigne temeljnu svrhu Ugovora te da je Brodar ispravno postupio kada je preuzeo brod i raskinuo Ugovor .

Također je i Brodaru omogućena žalba pred sudom i to radi pravnog pitanja: da li neplaćanje vozarine za kolovoz 2010. godine predstavlja Prekršaj?

Sudac Flaux je zauzeo stav da neplaćanje vozarine za kolovoz 2010. godine predstavlja Prekršaj. Pritom se osvrnuo na nekoliko presuda u sličnim predmetima (*the Brimnes* i *the Kos*). Iako se u tim predmetima zauzeo stav da neplaćanje dospjele vozarine ne predstavlja Prekršaj, sudac Flaux je smatrao da ga te presude ne obvezuju jer u predmetu *the Brimnes* ugovor nije sadržavao odredbu o dodatnom periodu od dva dana u kojem naručitelj treba ispuniti svoju obvezu plaćanja vozarine te da pitanje Prekršaja nije ni raspravljano pred Žalbenim sudom (*Court of Appeal*), a sama sudska odluka je temeljena na odluci u jednom drugom predmetu (*the Lacona*) koja je naknadno preinačena. Ujedno, sudac Flaux smatra da će o pitanju Prekršaja konačno riješiti Vrhovni sud (*Supreme Court*), ako ikada o tome uopće bude rješavao.

Iz svih navedenih razloga sudac Flaux smatra da je njegova odluka načelno teorijske naravi.

- **Utjecaj presude**

Iz naprijed navedenoga proizlazi da odluka suca Flauxa da jedno neplaćanje vozarine konstituira Prekršaj po engleskom pravu nije bez dvojbi, te je od izuzetne važnosti pratiti da li će se o ovoj odluci očitovati viši sudovi po žalbi. No, u međuvremenu, brodari trebaju biti vrlo oprezni kako postupaju s “neurednim” naručiteljima.

Ako odluku suca Flauxa u ovom predmetu potvrde više instance, te ona bude predstavljala stav engleskoga prava, brodari će biti u povoljnijem položaju nego do sada pa će svako neplaćanje vozarine moći tretirati kao Prekršaj, raskinuti brodarski ugovor i potraživati naknadu štete. Do sada su brodari trebali biti vrlo oprezni pri donošenju odluke da li uslijed neplaćanja ili neurednog plaćanja vozarine raskinuti ugovor i zaposliti brod negdje drugdje po nižoj vozarini. Odnosno, u kojem trenutku donijeti odluku da li određeni niz neurednih plaćanja vozarine konstituira Prekršajno postupanje naručitelja, odnosno da li je i kada nastupio trenutak da brodar može s pravom raskinuti brodarski ugovor uslijed Prekršajnog postupanja naručitelja te zahtijevati naknadu štete. Jasno da je takva situacija išla na ruku nekim naručiteljima. Međutim, nakon sudske odluke u predmetu *Astra*, više ne mogu biti sigurni da će im se ijedno neplaćanje vozarine isplatiti.

Summary:

ONE DEFAULT IN PAYMENT OF CHARTERHIRE GIVES RIGHT TO SHIPOWNERS TO TERMINATE THE CHARTER AND DEMAND DAMAGES

The charterer failed to pay hire in accordance with the terms of the time-charterparty. The shipowner has terminated the charter and demanded damages in the amounts due for the remaining period of the charter. In arbitration the arbitrators decided that pursuant to English law a single failure to pay hire should not entitle the shipowner to terminate the charter and claim damages. However, since there were several defaults by the charterer which all contributed towards a repudiatory breach of the charter, the shipowner was entitled to terminate the charter and claim damages. The judge, acting upon appeal, has agreed with the arbitrators on the repudiatory breach, however he has also decided that one failure in payment of charterhire does entitle the shipowner to terminate the charter and demand damages. This decision creates a new approach in English law, especially if confirmed by the higher courts on appeal.